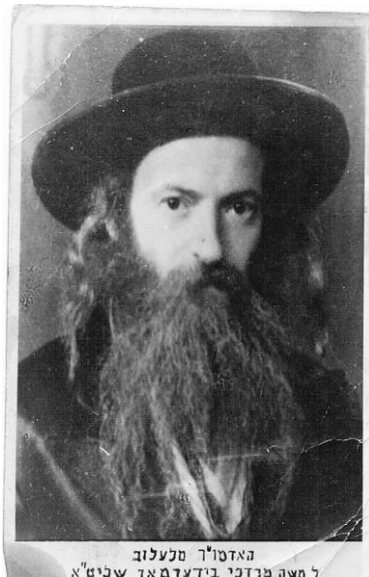

פניני הצדיקים

הרה"ק ישראל דוב בער מווילדניק זצ"ל: נולד בשנת ה'תקמ"ט (1788) בעיר קאטעלנע. התייתם מאביו בילדותו בהיותו כבן ארבע. אמו נפטרה עליו בהיותו כבן עשר. לפני פטירתה יחלה את פני הבורא שבנה יגדל ויהיה יהודי ירא שמים. נודע כבר בצעירותו כ"עילוי מקאטלענע". בהיותו בן שלש עשרה שנים נטה רגליו ללכת לעיר פרוהביטש. נישואיו הראשונים לא צלחו בשל העובדה, כי אשתו הייתה רגילה לחיי תפנוקים ולא עמדה באורך חיי צער שהם מנת חלקו של הצדיק.

בעל רוח-הקודש. מכל רחבי אוקראינה, רוסיה וליטא נהרו לפתחו: יהודים ושאינם בני ברית, החיים והנפטרים ופנו אליו מכל סוגי המועקות: עגונות, תחלואים, חשוכי בנים, גניבות, דוחק הפרנסה והפריץ המעיק ונושעו. דבר אחד מדבריו לא שב אחר, ללא כל הגבלות מדרכי העולם והטבע. **מלומד בניסים.**

כשעברה בהמה ליד חלון ביתו, אמר פעם: **"יכולים אנו להכיר עליה ולהבחין את כל המעשים שעשה בעל הבהמה מיום לידתו ועד עצם היום הזה!"**. לרבים מן הפונים אליו בעת צרתם, גילה מהו העוון **שבעטיו באה עליהם אותה צרה.** ידע ואף רמז בפירוש את יום פטירתו. גם כיום רבים פוקדים את ציונו ונושעים. התבטא לפני פטירתו: "אפילו אם לא יוכלו לגשת לקבר, אלא יחזיקו בידית של ברזל שמסביב לקבר יזכו להיושע". **נבואתו התקיימה לאחר כמאתיים שנים,** כאשר הקומוניסטיים שלטו ואטמו את הכניסה לציון, כיוון שראו כי רבים פוקדים את הציון. והללו אף נושעו. נפטר ב-כ"א טבת ה'תרי"ג (1852) חי כ-64 שנים.

אביו: ר' יוסף. **אמו:** מרת פרל גוטא. **נשותיו:** בתו של ר' משה נגיד (זווג ראשון). בתו של ר' חיים (זיווג שני). **מרבותיו:** ר' מרדכי מצ'רנוביל. **מספריו:** סיפורי נפלאות- יצא לאור לאחר פטירתו ומכיל סיפורי מופתים, מעשים והנהגות.

מסופר על אשה חשוכת בנים ל"ע מליטא שבאה אל הרבי, וביקשה ממנו להיפקד בזרע של קיימא. כדרכו בנתינת 'סגולות' שהיו נראות מוזרות, הוציא הרבי כמה זרדים מן המטאטא, נתנם לאשה ואמר לה: **"סעי לביתך, את הזרדים הללו בשלי במים, את המים שתי, ואזי יהיו לך בנים בעזרת הבורא"**. לקחה האישה את הזרדים מידי הרבי ונסעה לביתה שמחה ומרצה.

בבואה לביתה שאל אותה בעלה, מה הייתה תשובת הרבי לבקשתה. והיא השיבה דברים כהווייתם. הראתה לו את הזרדים וסיפרה לו את כל אשר ציווה עליה הרבי לעשות בהם כדי להיושע בבנים. **פרץ האיש בצחוק לעג גדול, וברוב כעסו חטף מידיה את הזרדים והשליכם החוצה מבעד לחלון.**

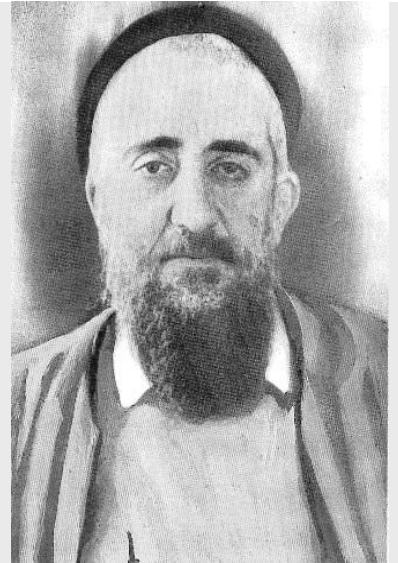
השכנים ששמעו את סיפוריה של האישה ואת קולות המריבה, היו גם הם חשוכי בנים. מה עשו, אספו את הזרדים הזרוקים, בישלו אותם במים כעצת הרבי, והאישה ששתתה את המים אכן נפקדה, ויולדו להם בנים. כשהגיעה השמועה לאוזניו של הבעל הראשון, הוא התחרט עד מאוד על שלא ציית לדברי הרבי, והחליט לנסוע בעצמו לוויילדניק ולבקש את ברכת הרבי למען ייושעו בבנים. בבואו לשם נתנכר ועשה עצמו כאדם זר ובלתי ידוע, אבל הרבי ברוח-קודשו אמר לו: **"עתה כבר איני יכול לעזור לך במאומה. נתתי לך בנים, ואתה השלכת אותם החוצה מבעד לחלון. אף אחד אינו אשם בדבר, אלא אתה בעצמך שהרעות את מעשיך!"**

מסופר על גביר אחד שהיה למדן גדול, ועבר פעם דרך ויילדניק בדרכו לחתונה באוורוטש, ונתמהמה שם כשלושה שבועות. **באחד הימים נתקל בלימודו בהלכה קשה בספר הרמב"ם,** והחליט להיכנס אל הרבי ולשאול אותו את הפירוש בדברי הרמב"ם. והנה, מיד, כשדרכה כף רגלו על מפתן החדר, **עוד קודם שפצה את פיו לשאול את שאלתו,** שמע את הרבי אומר בקול את הפסוק: **"וכסף משנה קחו בידכם"**, ובפנותו אל הגביר הוסיף הרבי ואמר: **"מדוע באתם אלי לשאול ביאור בדברי הרמב"ם, הרי על הרמב"ם ישנו פירוש בשם 'כסף משנה', הביטו בפירוש זה, ויתבארו לכם דברי הרמב"ם!"**. וישתומם הגביר למראה עיניו ולמשמע אוזניו.

מעשה באשה שילדה כמה וכמה ילדים וכולם ל"ע מתו בינקותם. ובעירם הייתה עוד אישה חשוכת בנים ל"ע, והחליטו שתיהן לנסוע אל הצדיק מווילדניק, ששמעו כפוקד עקרות הגיע עד למקומן. בעיצומו של החורף הקשה נסעו בעגלת שלג עד לאוקראינה הרחוקה. ואחר רוב הרפתקאות הגיעו אל רבנו. לאשה הראשונה אמר הרבי בזה הלשון: **"את תלדי בת, וקראי לה פרל גוטא כשם אמי ע"ה, ותחיה עד מאה ועשרים!"**. ואילו לאשה השנייה חשוכת הבנים פנה הרבי ואמר לה בהראותו על כף ידו: **"כאשר יצמחו כאן שערות, תלדי את בנים! לא היה לך להטביע במים את החתולה וגוריה!"**

איש אחד בא פעם ממרחק רב לוויילדניק והתלונן בפני הרבי, כי כל שמונת ילדיו מתו עליו, ולא נותר לו אחד מהם. אמר לו הרבי: **"מדוע אתה מסרק את שערך ביום השבת קודש? בשעת הסירוק תולש אתה שערות מראשך, ולכן תלשו ממך את כל בניך!"**. הודה האיש על חטאו ונתן לו הרבי סדר תשובה על כך, למען יישאר לו זכר ויחיה לו בן.

הרב חיים כריר מצליח מאזוז צ"ל הי"ד - נולד בשנת ה'תרע"ב (1912) בג'רבה (תוניס) והיה בן יחיד להוריו. עוד בצעירותו הגה בתורה יומם ולילה וניכר בחריפותו ובפיקחותו. בהיותו כבן 11 החל ללמוד בישיבת ר' רחמים חי חויתה הכהן. בהגיעו לגיל 16 שנים כבר הספיק לכתוב שו"ת באריכות רבה. הוסמך לדיינות והתמנה כדיין בבית-הדין בג'רבה. בהיותו כבן 18 שנים בלבד נשלח ע"י רבו לתוניס להרביץ תורה בישיבת "חברת התלמוד". בשנת ה'תש"ז (1946) נבחר לחבר ועד בית הדין וטיפל בנושא גיטין. מתוך כ-600 זוגות שעמדו להתגרש הצליח לפשר בין שלושת רבעי הזוגות ולהשכיח שלום ביניהם. ענוותן מופלא. מעולם לא פסק פסק דין בעל פה, אפילו שהיה ברור לו, אלא היה פותח ספר ועונה. לפרנסתו עבד כשען ומאוחר יותר כמתווך, בשעות בודדות ביום, כשאת יתר השעות הוא מקדיש להרבצת התורה ולעמלה.

בשנת ה'תשכ"ג (1963) פתח את ישיבת 'כסא רחמים' על שם רבו הגאון ר' רחמים חי חויתה הכהן צ"ל וע"ש סבו ר' רחמים מאזוז, הקפיד שתלמידיו לא ילמדו לימודי חול, אלא שימלאו את כריסם בש"ס ופוסקים. בראשית ימיה, הישיבה סבלה מעוני ומחסור, והוא לימד את שיעורו, כשתלמודו היה מונח על גבי מכונת תפירה, עד שאחד מבני הקהילה תרם לו שולחן. לאחר פטירתו הועברה הישיבה מתוניס לארץ הקודש.

נורה מספר פעמים בידי בן-עוולה מוסלמי אחר תפילת שחרית, כשהוא מעוטר בטלית ותפילין בצאתו מבית-הכנסת ברחוב לה פרוטסטאן בתוניס, ובדרך לבית הרפואה נפטר מפצעיו. נפטר ב-כ"א טבת ה'תשל"א (1971). בהתחלה נקבר בתוניס, ולאחר יותר מחודש הועבר בהשתדלות בניו לעיר הקודש ירושלים ומנוחתו בהר הזיתים. למרות שעברו 43 ימים מזמן הרצח ולמרות שלא קיבל שום טיפול, לא היה שום ריח סירחון כלל ועיקר, ויהי לנס ופלא. חי כ-58 שנים. על שמו נקראו רחובות בערים בית שאן ובני ברק.

אביו: ר' רפאל מאזוז. **אמו:** מרת רחל (בת הצדיק ר' מרדכי סעדון). **אשתו:** מרת כ'מסאנה (בת דודו ר' מנחם מאזוז). **מרבותיו:** הגאון ר' רחמים חויתה הכהן. **בניו:** הגה"צ ר' מאיר, ר' יוסף צמח, ר' רחמים. **חתנו:** ר' יצחק ברדא. **מתלמידיו:** ר' יצחק בוחניך, ר' פראג'י זאן, בנו, ר' מאיר, חתנו, ר' יצחק ברדא ועוד. **מספריו:** ישו"ת איש מצליח. **ספרים שנכתבו על רבינו:** הפטיש החזק - תולדות חייו של רבינו.

להלן סיפורים, שנערכו מתוך 'הפטיש החזק' - רבינו לפרנסתו עבד כמתווך. בחודש הראשון לעבודתו, הקדיש את רוב שעות היום לענייני התיווך, ואילו את שעות הלילה הקדיש ללימוד תורה. והנה, בסוף החודש מצא, כי הרוויח ארבעים אלף פראנק! "ישבתי על שולחני", גילה את לבו לאחר שנים לילדיו ותלמידיו, "ונדהמתי לראות את סכומי הרווח שהיו פי עשרים מהמשכורת, שהייתי מקבל! ואז הרגשתי, איך אהבת התורה, שהייתה חקוקה בעצמותי במשך כעשרים וחמש שנים

רצופות, נחלשת ומתפוגגת קמעא, ואת מקומה כובשת תאוות הממון. כאב עצום מילא את ישותי, חשתי, כי אם לא אעצור את העגלה עכשיו, היא תחל לצבור תאוצה ולנוע במהירות רבה, עד כי לא ניתן יהיה כבר לעצור אותה. **מיד קיבלתי על עצמי באותם רגעים לעבוד אך ורק שלוש שעות בלבד ביום, מעשר עד אחת, וכל שאר היום יהיה מוקדש ללימוד התורה הקדושה בלבד!**

עוד בהיותו נער צעיר לימים, היה מתכתב כבקי ורגיל עם גאוני עולם מצוקי ארץ מארצו, ואף מעבר לים. אחד מאדירי התורה, שאיתם היה בקשרי מכתבים, היה הגאון הנודע, המקובל האלוקי רבי עובדיה הדאיה צ"ל ראש ישיבת 'בית אל' ומח"ס שו"ת ישכיל עבדי. הפעם הראשונה בה התכתב עמו הייתה בשנת ה'תרפ"ח, בעודו נער בגיל 16 שנים בלבד. רבי מצליח שלח את מכתבו, ובו שאלה ותשובה הלכתית מעניינת בעניין: האם מותר ללמוד לכתוב כתב לועזי וחשבונות בבית הכנסת?! וציפה במתח לתשובתו של הגאון.

האיגרת ממדינת הים הגיעה לייעדה. בידו של רבי עובדיה נחה מעטפה מהאי ג'רבה שבדרום תוניסיה. ראש ישיבת 'בית אל' שקע בקריאת השאלה והתשובה. ניכר היה במכתב הארוך, כי שונה הוא משאר המכתבים. רבי עובדיה שָׁלְמוּד היה בקבלת מכתבים מכל תפוצות העולם, היה מופתע הפעם מתוכן המאמר שנשלח. מנוסח האיגרת ניכר היה, שהכותב מוכיח בקיאות עצומה במרחבי הש"ס והפוסקים, והראה על ידע וגאונות מדהימה של הכותב. גם הלשון הייתה בהירה וצחה בסדר מופתי. והכתב - נאה להפליא. רבי עובדיה הוסיף לעיין בהשתאות בכתב היד, ולא הפסיק להתפעל מהניתוח האומנותי של הכותב בבכתיב הסוגיא, ומפירוק הבעיה לנתחיה בצורה מפליאה.

בעוברו על הדברים, ברור היה לו לרב מעל כל ספק, כי לפניו איגרת מאת איש זקן וסב מזקני ארץ, מגדולי חכמי ג'רבה, אם לא הגדול שבהם. מיד שלף את הקסת והקולמוס ומיהר לשגר תשובה ארוכה ומפורטת אל כבוד הגאון רבי מצליח מאזוז. והרב הנזכר האריך הרחיב בדברי הפוסקים ראשונים ואחרונים. זמן רב ארכה לרבי עובדיה כתיבת התשובה, עד שסוף סוף סיים, מיהר להכניס למעטפה. טרם שלשל את המעטפה לייעדה, עלה בדעתו רעיון נפלא, הן כותב המכתב מן הסתם מגדולי העיר ג'רבה הוא. תיכף שלח את המכתב והוסיף דף קטן: "אבקש מכבוד מעלתו לערוך מגבית כספית דחופה מאנשי קהילתו בתוניס, לטובת ישיבת המקובלים בית אל-השרויה במצב קשה...".

את התגובה המפתיעה למכתב הקצר הזה, לא ציפה רבי עובדיה לקבל באופן מידי, אך היא נשלחה כצבי והדהימה אותו בתוכנה: "לא אוכל לערוך מגבית, כי נער אנכי, עודני בחור ויושב בישיבה, ואין דרכי לצאת ולבוא בין בני אדם...".

האדמו"ר רבי משה מרדכי בידרמן זצ"ל מלעלוב - נולד בין חומותיה של ירושלים העתיקה בחודש כסליו ה'תרס"ג (1902). עוד מנעוריו ניכר כעובד ה' מופלא. בצעירותו כבר ניכרו בו סימני קדושה וטהרה. למד בישיבה בקרקוב. בגיל 15, היה מקיץ בחצות הלילה, הולך להיטהר במקווה ומחיש צעדיו אל הכותל המערבי, שהיה סמוך כאמור למקום מגוריו, כדי לערוך תיקון חצות. בגיל 17 הוסמך להוראה ע"י רבני ירושלים, אך הוא סירב להתהדר בכתרה של תורה, והסתיר את ידיעותיו הרבות, מפני הסביבה.

לאחר הסתלקות אביו בשנת ה'תר"צ (1929) מונה ע"י רוב חסידי לעלוב כאדמו"ר השישי בשושלת לעלוב, לעת זקנותו היה גם לאדמו"ר של פלג זקני חסידי קרלין (פינסק-קארלין). חייו היו רוויי ייסורים ומכאובים. בתחילה קבע את מושבו בתל אביב ולאחר שנים העביר את חצר החסידות לשיכון ה' בבני ברק. ענוותן. אלפים שחרו לפתחו ונושעו. בעל רוח הקודש. מקובל. מלומד בניסים. התפרסם כפועל ישועות. נפטר ב- כ"ד טבת ה'תשמ"ז (1987). חי כ-85 שנים. ציונו בהר-הזיתים, לצד אביו.

סבא: אדמו"ר רבי דוד צבי שלמה (ר' דוד'ל, מצד אביו). **אביו:** אדמו"ר רבי שמעון נתן נטע. **אמו:** מרת חנה רייצא. **אשתו:** מרת עטיל (אחותו החורגת מאשת אביו בזיווג שני מרת פייגא רבקה). **בניו:** אדמו"ר רבי אברהם שלמה (בירושלים), אדמו"ר רבי אלטר אלעזר מנחם (בבני ברק), אדמו"ר רבי ישכר דוב (אדמו"ר מלעלוב-פיטערקוב ובית מדרשו בירושלים), אדמו"ר רבי פינחס יצחק (אדמו"ר מלעלוב-ניקלשבורג ובית מדרשו בירושלים), אדמו"ר רבי שמעון נתן נטע (בבית מדרש אביו בשיכון ה' בני-ברק), ר' דוד צבי ישראל ור' שמואל שמעלקא (שניהם סירבו לכהן באדמו"רות). **חתניו:** האדמו"ר ר' יעקב אשר קאפף (האדמו"ר מבראנוביץ-לעלוב), האדמו"ר ר' שמואל צבי רוזנפלד (האדמו"ר מלעלוב-קרלין, ובית מדרשו ברחוב מלאכי בבני ברק). **מספריו:** יברכת משה

יפר ר' אליעזר לאנדא נס גדול, שהתרחש עם בנו. הדבר היה, כששידך את בנו בחו"ל, ולפני החתונה קיבל החתן שיתוק ברגלו רח"ל, ולא יכול היה להלך על רגליו. נכנס ר' אליעזר לרבינו הקדוש ושאלו: האם יש לבטל השידוך כי רחמנות על בת ישראל, אך הרבי אמר לו לעשות את כל ההכנות הדרושות לחתונה, ולהדפיס הזמנות, הכל כמו שנהוג. כשעלה החתן למטוס לנסוע לחתונה, עדיין לא יכול היה להלך ברגליו והוצרכו להסיעו בעגלת נכים. והנה, כשהמטוס נחת, והחתן היה צריך לרדת מהמטוס קם על רגליו והתחיל להלך כאחד האדם, והחתונה התקיימה בעתה, והחתונה התקיימה בעיתה ובזמנה והכל בא על מקומו בשלום.

בת"ת דערלוי למד ילד קטן, שלפתע החל לחוש בראשו כאבים חזקים והלכו עמו לרופאים ועשו לו צילומים, וראו, שיש לו גידול במוח רח"ל. וציוו הרופאים לעשות לו ניתוח מידי, מכיוון שמדובר בסכנת נפשות ממש. מאורע זה התרחש בתקופת חוליו של רבנו אז, והיה קשה להיכנס אליו, אך אחר השתדלויות הצליחו להתקבל אצלו ונכנסו אליו באמצע הלילה וציווה, כדרכו בקודש, לתת איזה סכום כסף לצדקה, והוסיף, שייקחו גוי וימכרו לו את הגידול, ואכן מצאו גוי, שהסכים לקבל את הכסף בעבור זה, וכעבור ימים אחדים הגיע הילד לת"ת, כשהוא בריא ושלם כאחד האדם ללא שום כאב.

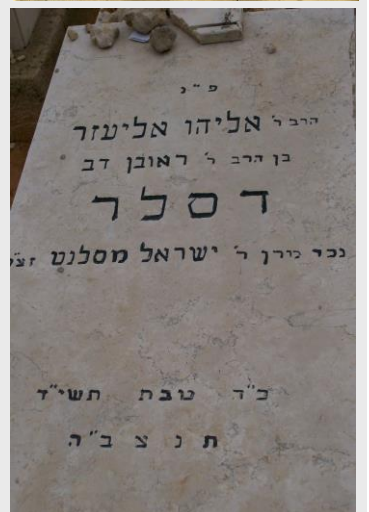
בתאריך ה' בסיוון ה'תשמ"א (1891) בסייעתא-דשמייא הצליח חיל האוויר הישראלי להשמיד את הכור הגרעיני בעיראק, במבצע שנקרא "מבצע עופרה" או "מבצע תמוז". (מדובר בטיסה של שמונה מטוסים במרחק של כ-1,100 ק"מ מעל ערב הסעודית והפצצת הכור הגרעיני). ממשלת ישראל החליטה להפציץ את הכור הגרעיני זמן קצר לפני הפעלתו. רבים לא יודעים על הדרמה, שהתרחשה מאחורי הקלעים, למרות כל ההכנות המדוקדקות, ראש הממשלה דאז לא היה משוכנע עד הרגע האחרון, אם לבצע את הפעולה, הוא חשש מאד לגורל הטייסים, שהייתה סכנה גדולה מאד, שאיזה מטוס יופל בשטח אויב, וכן מתגובות העולם על הפעולה.

הפעולה תוכננה להתבצע בליל חג השבועות באותה שנה, ושעות ספורות לפני המבצע עדיין היו בליבו ספקות גדולים, האם לתת אישור למבצע או לא. מובן, שפעולה זו הייתה הסוד השמור ביותר במדינה, שרק מעטים המעורבים ישירות במבצע ידעו עליו. בערב חג השבועות פנה הרבי מלעלוב רבי משה מרדכי בידרמן לעוזרו האישי ושלה אותו להיפגש באופן דחוף עם יחיאל קדישאי, שהיה ראש לשכת ראש הממשלה, ומסר לו לומר את המילים הללו, "תמסור לראש-הממשלה, אל תחשוש מלעשות את המבצע, המבצע יצליח למעלה מהמשוער, ואף אחד לא ייפגע, לא המבצעים ולא מדינת ישראל, אני מבטיח ולוקח את העניין על אחריותי".

עוזרו של הרבי, אפילו שלא ידע במה מדובר, ביצע את שליחותו, ומסר את הדברים הללו כלשונם ליחיאל קדישאי, שנדהם כיצד הרבי, יודע על הדבר שהוא הסוד השמור ביותר במדינה, וכמובן מיהר למסור את הדברים לראש-הממשלה, שאישר את המבצע, שאכן הצליח למעלה מהמשוער.

ראש-הממשלה סיפר יותר מאוחר למקורביו, שאכן השליחות המופלאה של הרבי היא זו, ששכנעה אותו ונתנה לו את הביטחון לאשר את המבצע, הרבי מלעלוב אמר לחסידיו מיד לאחר שהופצץ הכור, "לקחתי על עצמי יותר מדי כדי שהעניין יצליח", ותוך פחות מיממה לקה הרבי באירוע מוחי, שנפטר ממנו זמן קצר לאחר מכן.

באחת הפעמים שבהן התפלל רבינו ליד שריד מקדשינו הכותל המערבי. בעיצומה של תפילתו, התקדרו השמים בעבים והחל יורד גשם זלעפות. מיהרו לגונן עליו במטריה. הדי הרעמים והבזקי הברקים נשמעו ונראו. לאחר דקות ארוכות שכך הגשם והמטריה קופלה. דקות מספר לאחר מכן הצדיק סיים את תפילתו ופנה ללכת לדרוכו. לפתע הבחין בשלוליות שלרגליו ותמה: מהיכן המים הגיעו?!

הרב אליהו אליעזר דסלר זצ"ל: נולד בהומל (רוסיה) בשנת תרנ"ב (1892). אביו היה סוחר עצים מצליח בהומל ותלמידו של אחד מחשובי תנועת המוסר (ר' שמחה זיסל זיו, "הסבא מקלם"), ואמו הייתה נכדתו של מיסד התנועה, רבי ישראל סלאנטר. עד גיל 13 למד מפי מורים פרטיים, ולאחר מכן למד בישיבת קלם עד גיל 30. שם למד מתוך מסירות נפש והתמדה רבה והצטיין בלימודיו. **כבר בגיל 17 ידע את כל הש"ס בעל-פה.**

באותו זמן, ביקש ר' שלמה אלישיב ללמדו את תורת הקבלה- אך הרב התחמק ומאוחר יותר הצטער על כך כל ימיו. הוסמך לרבנות בידי דודו, ר' חיים עוזר גרודזינסקי, מחשובי רבני ליטא. לאחר המהפכה ברוסיה כאשר גברה ידם של הבולשיביקים ואבד עושר משפחת אביו, הציע לו ר' חיים לכהן כדיין בוילנה אולם הרב סירב והצטרף לאחיו בעסקיו בארה"ב. בשנת תרפ"ז (1927) עבר ללונדון (לאחר פטירת אמו החורגת נסע עם אביו לצורך טיפול רפואי של האב) שם כיהן כרב באיסט אנד ובדלסטון. **סייע בהקמת רשת של בתי חינוך וישיבות, שהידועה בהן היא הישיבה בגייטסהד.**

בשנת תש"ו (1946), לאחר הגיעו לארץ-ישראל, ר' יוסף כהנמן ביקש ממנו, לאחר פטירת המשגיח הקודם, ר' אבא גרוסברג לשמש במקומו. ור' אליהו התמנה למשגיח הרוחני של ישיבת פוניבז' בבני ברק. בשיחותיו מדגיש הרב את המוסר האישי, מידותיו של האדם ומתמודד עם שאלת "אמונת חכמים"- לאור הקטרוג שהתעורר בעקבות השואה. **נחשב לאחד מגדולי בעלי המוסר בשיטת קלם במאה העשרים.** נפטר במיתת נשיקה מהתקף לב ב-כ"ד טבת תשי"ג (1953). ציונו בבני-ברק. חי כ-62 שנים.

אביו: ר' ראובן דב. **אשתו:** מרת בלומה (נישא בשנת ה'תר"פ 1920 עם נינתו של ה'סבא מקלם').
ילדיו: ר' נחום זאב. **חתנו:** ר' אליהו יהושע גולדצהלר (חבר בית-המדרש העליון בספרינג וואלי).
רבותיו: ר' צבי הירש ברוידא. ר' נחום זאב זיו, ר' ירוחם לוי ליבוביץ.
מתלמידיו: ר' אריה כרמל, ר' חיים פרידלנדר (ממשיך דרכו), ר' אלטר האלפרן (ר"מ בישיבת 'תורת אמת' בלונדון), ר' סולימאן ב"ר דוד ששון.

מספריו: **מכתב מאלהו- שיחות ומכתבים בענייני אמונה ומוסר** (חמישה חלקים- לאחר פטירתו נערך באמצעות מספר תלמידיו בראשות ר' אריה כרמל ור' חיים פרידלנדר. הספר נחשב לאחד החיבורים החשובים ביותר במחשבת ישראל במאה ה-20 ותורגם לשפות רבות ומהדורות רבות יצאו).

מובא בספר "אורח צדיקים" של ידידו ר' דניאל אלול המביא סיפור מופלא מ"עלינו לשבח" בו מסופר על הרה"ג דסלר אליהו, שעזב את אירופה לפני המלחמה ולא ידע מה עלה בגורל אשתו וילדיו. בתקופת המלחמה, כאשר לא ידע האם בני משפחתו בחיים או שמא גם הם נהרגו על קידוש ה'. אולם אהבתו לתורה הייתה כה עצומה ובערה בעצמותיו, כך שעובדה זו לא העיבה על רוחו ובנה הרב את מבצר התורה בגייטסהד, הקים סמינר לבנות, ובנה את כל היידישקייט באנגליה. **וכל זה, כשהיה במצב של חוסר ידיעה מוחלט מה עלה בגורל משפחתו.**

גם לאחר המלחמה עדיין לא הגיע לאוזניו במשך תקופה ארוכה כל בדי מידע על גורלם. **ולמרות זאת, התאמץ לעבוד את קונו בשלמות והמשיך במלאכת הקודש שלו, על כל פרטיה ודקדוקיה.** והנה, בהיותו פעם יושב ולומד עם בחור אחד, הגיע הדוור ומוסר בידו מכתב, והמשגיח רואה את שמות בני משפחתו חרוטים על גב המעטפה, **שחור על גבי לבן!!!**

לבו של הרב פעם מן הסתם בחוזה רבה. הייתה זו הפעם הראשונה מאז פרוץ המלחמה שיש לו אפשרות לדעת מה עלה בגורל משפחתו. לב מי לא ירעד לפתוח מכתב שכזה? ובכל זאת, המשגיח אינו פוסק מלימודו, ומניח את המכתב בצידו של השולחן. וכל זאת למה? **כדי לא להראות לבחור שישב ולמד איתו שיש דבר שחשוב ומהנה יותר מלימוד התורה.** בשלב מסוים חשש הגאון שלא יוכל לעמוד בניסיון ויפתח את המכתב באמצע הלימוד. מה עשה? **קם ממקומו, והניח את המכתב על גבי מקום גבוה, כדי שלא יוכל לגשת לשם עד סוף הלימוד, ולא פתח את המכתב עד שסיים ללמוד עם הבחור.**

עוד מובא על אחת מההנהגות המופלאות של הרב המלמדת אותנו עד כמה עלינו לשמור על כבודו של הזולת: בביתו של הרב היה מונח בושם, והבחורים שנכנסו לבית לא ידעו לשם מה נזקק המשגיח לבושם. רק לאחר פטירתו גילו בני הבית את הסיבה לכך, מאחר ולעיתים היו שולחים את הכביסה למכבסה עם שליח, המשגיח לא רצה שהשליח ירגיש את ריח הזיעה העולה מן הבגדים- ולכן הורה להכניס בושם בתוך שק הכביסה, ורק לאחר מכן לתת אותו לידי השליח, וכל זאת כדי שלא לצער יהודי.

הגר"א שוועב סיפר על רבנו אליהו דסלר את הסיפור הבא: "בטרם פורסם על הנזק והסכנה העלולים להיגרם כתוצאה מהעישון, היה הרב, מנהלה הרוחני של ישיבת פונוביז' מעשן סיגריות. פעם אחת נכנסתי אליו, והיה זה באותו יום בו פורסם לראשונה על הסכנה. והמשגיח מקבלני כדרכו במאור פנים ואומר לי כדברים האלה: "אתה יודע שהפסקתי לעשן?".

לאחר מספר דקות נכנס תלמיד נוסף ושוב פונה אליו הרב דסלר ומודיע לו שהפסיק לעשן. וכך עשה לעשרות רבות של תלמידים שנכנסו במשך הימים הבאים כשהוא מודיע לכולם שהפסיק לעשן. והסיבה לכך פשוטה, **כשאדם מודיע לכל כך הרבה אנשים שהפסיק לעשן, גם אם לאחר מכן יגבר עליו יצרו- לא יהיה לו נעים לחזור 'לסורו', מאחר שהכל כבר יודעים שהפסיק. בכך הוא מכניס את עצמו ללחץ חברתי קשה ומאפשר לעצמו, גם בהרגלים קשים כמו עישון, להיגמל מזה.**

הרב מסעוד אשר סאסי זצ"ל הידוע כ'צדיק מהרצליה' - נולד בעיר עמרוס שבלוב בשנת ה'תר"צ (1930). כבר בילדותו ניבאו לו עתיד מזהיר, ואמו אף זכתה לגילויים מסעירים שחזו את עתידו. האם סיפרה, שכאשר היה בנה בן 15, חלמה ששישה מלאכים לבושי לבן יורדים מסולם ומברכים את הנער. היא סיפרה את החלום לבנה ואמרה: "דע לך שבורא עולם בירך אותך וכאשר תגדל תברך את עם ישראל". בעודו כבן שבע עשרה, חשקה נפשו לעלות לארץ. בנחישות ובמסירות עשה את הדרך בדרך בגפו, בהשאירו בגולה את משפחתו הקטנה. עליתו הייתה רצופה בתלאות רבות.

לאחר נישואיו, נהג לשבת בביה"כ רוב שעות היום. בשעה שתיים לפנות בוקר התחיל את סדר יומו. בשעה ארבע לפנות בוקר, הלך לביה"כ, שם נהג להדליק נרות שמן בחדר ההדלקה. לאחר מכן אמר פרקי תהילים בהשתפכות הלב. עם בוא הציבור לתפילת שחרית, מיהר להכין קפה ותה. את האנשים שקמו עכשיו קיבל במאור פנים, בלי לספר שהוא כבר בעיצומו של יום. אחר תפילת שחרית נסע באוטובוס למקום עבודתו בפתח תקווה, כאשר כל הדרך המשיך לקרוא "מעמדות". גם בעבודה הייתה מציאות הבורא לנגד עיניו. **ענוותן מופלא. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. חילק את כל הונו לצדקה. הסתיר את מעשיו מעיני כל.** קיבל על עצמו ייסורים למען הכלל. הרבה בצדקות ובמעשי חסד שהתגלו רק לאחר פטירתו. נפטר ב-כ"ד טבת ה'תשס"ט (2009). חי כ-78 שנים. ציונו בהרצליה.

אביו: ר' ידידיה. **אמו:** מרת כיריה. **אשתו:** מרת דינה. **ילדיו:** ר' דוד, ר' משה, ר' מרדכי. **מרבתינו:** ר' דוד סאסי. **ספר אודותינו:** יחכם סאסי- הצדיק מהרצליה.

אחד מבניו של חכם סאסי עבד בחברה שפיתחה כרטיס תקשורת משוכלל, וחברת אריקסון משוודיה רכשה את המוצר. מנהלי החברה השוודית האיצו במנהלי החברה הישראלית לשגר אליהם מהנדס בכיר, כדי שיפתור בעיה מסוימת בכרטיס התקשורת. התפקיד הוטל על בנו של רבינו והוא הגיע לאביו ביום שישי כדי לקבל ברכת פרדה לקראת הטיסה. חכם סאסי ביקש ממנו לגשת לחדר ההדלקה ולקחת משם נייר כסף של הנרות שהודלקו לכבוד נשמות הצדיקים.

למרות שהבן לא הבין לשם מה, בכל זאת עשה את רצון אביו והניח את נייר הכסף במזוודה. בהגיעו לשוודיה הצטרף לצוות של שישה מהנדסים שוודיים בכירים שניסו בדרכים שונות לפתור את בעיית הקרינה מהכרטיס. הם עבדו במעבדה במשך שלושה ימים - אך ללא תוצאות.

קרינה גבוהה פרצה מהכרטיס, והשוודים התריעו שאם הבעיה לא תיפתר לשביעות רצונם - הם יבטלו את העסקה שנאמדה במליוני דולרים. מנהלי החברה בישראל נלחצו מהאיום השוודי, והודיעו לבנו של רבינו שהם קוצבים לו ארכה של חצי יום בלבד למצוא בעצמו פתרון לבעיה.

לאחר שהם מיצו את כל האפשרויות ההנדסיות, שהיו ברשותם. חייג הבן לאביו וסיפר לו את כל השתלשלות המאורעות. "מה אעשה, הם נתנו לי רק שעות בודדות למצא פתרון?". חכם סאסי השיב: "בני, אתה לא בכיוון הנכון. קח את נייר הכסף של הנרות, הנח אותו בצדו השני של הכרטיס, תכסה את כל האזור והקרינה תעלם!".

הבן, מהנדס בכיר בזכות עצמו, לא הבין כיצד נייר כסף של נרות יכול לפתור את בעיית הקרינה. ולכן שאל שוב את אביו מה לעשות. האב חזר בסבלנות על דבריו. הבן נטל את נייר הכסף והניחו על אחד מרכיבי הכרטיס והקרינה ירדה למינימום. צוות המהנדסים שעבדו עימו מחאו לו כפיים סוערות. הם התעניינו לדעת, מה עשה ועם מי שוחח בטלפון. השיב הבן: "דיברתי עם אבי מישראל". "מי הוא אביר, האם גם הוא מהנדס בכיר?". הבן חייך. "אבי הינו יהודי, שקורא תהלים ומתפלל לבורא העולם". המהנדסים הגויים לא יכלו להבין כיצד יהודי פשוט היושב בישראל פותר בעיה סבוכה בשוודיה.

אחת מבאי ביתו של רבינו נכנסה אליו, והרב אמר לה מיד 'מזל טוב'. האשה סברה לתומה, שהרב מברכה לרגל נישואי אחותה. חלק שבוע ימים ושוב כשנכנסה לחכם סאסי אמר לה 'מזל טוב'. היא אמרה 'תודה' ושאלה: "מניין יודע הרב על חתונת אחותי?". "ברכת המזל טוב מכוננת אלייך ולא לאחותך, אם ירצה ה' בקרוב תזכי לפרי בטן" השיב רבינו.

כעבור שבוע ראתה האישה בחלומה שחכם סאסי אומר לה "בעוד תשעה ימים" וחוזר על כך שוב. החלום היה תמוה בעיניה אבל בחלוף תשעה ימים התבשרה בבשורה המשמחת שנפקדה בפרי בטן. במהלך חודשי העיבור הרבה להתפלל להצלחתה, ובהיותה בחדש השמיני ילדה תאומות בריאות.

הודי המשתתף בקביעות במפעל התהלים בלילות שישי, סיפר לרבינו, שאשתו מתלוננת על כאבי בטן חזקים ומבקשת את ברכתו של הצדיק. הושיט רבינו דף חלק ואמר: "תיכנס לחדר ההדלקה ותטבול את הנייר בקערת השמן, שהודלקה לכבוד נשמת רבינו הרמב"ם - הרופא הגדול. את הדף הטבול בשמן הקדוש תשמור בשקית. בביתך תיצוק עליו שמן נוסף, וזוגתך תמרח מהשמן על האיזור שכואב לה". היהודי עשה כהוראת רבינו, ומיד פסקו הכאבים כלא היו. (הסיפורים מעובדים מתוך הספר - חכם סאסי הצדיק מהרצליה)

הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל: נולד בעיר המבורג שבגרמניה בשנת ה'תרפ"ז (1927). עלה לארץ ישראל בגיל 11. בגיל 14 למד בישיבת לומז'ה שבפתח-תקווה משם עבר לישיבת פונביז' (היה משבעה תלמידיה הראשונים ולמד שם כשמונה שנים). נחשב לעילוי. בעל רוח-הקודש.

נשלח בצעירותו ע"י הרב יוסף שלמה כהנמן לחזק את היהודים בארצות ניכר. בשנת ה'תשי"א (1950) נתמנה למגיד שיעור בישיבת מונטרי שבשוויץ. לאחר מכן שהה חודשים

ארוכים בקזבלנקה שבמרוקו והקים ישיבה גבוהה וסמינר חרדי לבנות. בהמשך עבר לעיר טנג'יר שבמרוקו - ולאחר מכן חזר לישראל. בשנות ה-50 כיהן כר"מ בישיבת "בני עקיבא" בכפר הרואה ולאחר מכן ייסד את "ישיבת הנגב" בנתיבות, בה השקיע את תכלית ייעודו החינוכי. **9 שנים תמימות למדו האברכים בצריף עד שה' הרחיב את גבולו.** שימש כראש-הישיבה עד לפטירתו. דאג גם להקמת תלמוד תורה לבנים וסמינר לבנות. הקים ישיבות נוספות בשדרות ובמושב זרועה. עמוד התווך בעיר נתיבות במשך יובל שנים.

כל ימיו סבל ייסורים קשים ומרים, בהיותו סובל מסוכרת נעורים. בצעירותו, היה יושב במשך עשרות שעות לימוד בתורה ונרדם על הסטנדר, כשהוא אוכל חבילת עוגיות וממשיך בלימודו. **כשרופאי הסבירו לו על הסכנה באי אכילה בריאה, החל להקפיד על בריאותו.** אולם זה היה מאוחר מדי.

הרב לא זכה לילדים. למרות האירועים שעברו עליו לא נכנעה רוחו. יגע בתורה ובעבודת ה' בחדווה ושלמות. העמיד תלמידים במסירות נפש במשך עשרות שנים. הרביץ תורה לאלפים. **לכל תלמיד ותלמיד טרח להדריכו במהלך החיים ביחס הנכון לרעה ולילדים ובשאר ענייני החיים.** קיבל את התואר 'יקיר העיר' נתיבות על פועלו. נפטר בליל שבת-קודש וארא, כ"ה בטבת ה'תשע"א (2010).

חי כ-83 שנים. ציונו בבית-החיים בנתיבות.

אביו: ר' יעקב מאיר **מרבותיו:** ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' אליהו אליעזר דסלר, ר' אלעזר מנחם מן שך.
מתלמידיו: ר' יעקב הורוביץ, ר' יעקב פרידמן. **מספריו:** ישכר שכיר.

על העובדה, כי הרב היה בעל רוח-הקודש יעיד הסיפור המופלא הבא מפי ר' משה אליהו, תושב נתיבות: "לפני כשבע שנים ביקשתי לעקור דירה לעיר אחרת. מאחר והמהלך אינו פשוט כלל ועיקר, רציתי להיוועץ עם אחד הרבנים ולקבל ממנו ברכה. לצערי, הרב היה עסוק ולא יכול היה לקבל אותי באותו זמן. מאחר וכך היו פני השטח, רציתי לפנות לרבנים אחרים, אולם נכונה לי אכזבה, גם הם היו עסוקים. התהלכתי מתוסכל. ראה אותי אחד מהסובבים וסיפר לי שיש עוד צדיק, שעדיין לא פנית אליו, הלו הוא רבנו ומורנו, ר' יששכר מאיר."

"על אתר שמעתי אליו והגעתי לביתו הצנוע של הצדיק. לפתע פנה אליי הרב ואמר: 'דע לך! יש לך כוחות עצומים ואני צריך אותך כאן. אתה לא עוזב את נתיבות! אתה עומד לעבור אירוע שישנה את כל חיך' ואף ביקשני ללמוד עימו בחברותא. לא הבנתי, על מה הרב מדבר. אולם, להצעתו- הסכמתי בחיוב. לא חלף שבוע אחד, ולצערי, עברתי תאונת דרכים קשה. הוגדרתי כמת קליני. את אותו אור גדול שסיפרו אלו שחוו מוות קליני, חוויתי אף אני. הגעתי למעין אולם המשמש לבית-דין של מעלה. במקום היו שלושה אנשים, שהתייעצו ביניהם מה לעשות עימדי. לפתע ראיתי את ראש-הישיבה, הגאון ר' יששכר מאיר פונה לשלושת האנשים ואומר: 'אני צריך את משה אליהו לידו!' ופניו זרחו באור יקרות."

"באותו רגע התעוררתי באמבולנס בדרכי לבית-החולים. להפתעתי המרובה, העידו אנשים לאחר מכן, כי באותה שעה הלכו עם הרב בקצה האחר של העיר. לפתע בלי שום הסבר, פרש הצדיק את ידיו השמיימה ואמר: 'היכן משה אליהו? אני מתגעגע אליו'. כאשר הגיע הרב לביקרני, שאלתי, האם דמיינתי את המחזה. והרב ענה לי: 'דע לך, כי הכל אמת. בעוד זמן קצר בעז"ה תשתחרר מבית-החולים לביתך!'. ובאמת כך היה. החלמתי מן התאונה ושבתי לביתי."

על העובדה, כי הרב זהר בכבודו של כל אדם, ניתן ללמוד מהסיפור הבא, שסיפר תלמידו ר' גדעון הרמן: "לאחר שראיתי בדרך קבע כי הרב (שהיה ידוע כסובל מסוכרת נעורים) לוקח את התרופה במינון פחות מהצריך, שאלתיו מדוע נוהג כן? והרב השיבני: 'פעם אחת, בהיותי בחו"ל, עלה לי הסוכר. ובאותו זמן אחד מהאנשים ציער אותי. ולצערי הרב, הקפדתי עליו. כמובן לאחר מכן פייסתי את אותו צעיר - ומאותו זמן החלטתי להפחית מהתרופה, מאחר שבעליית הסוכר, ישנה נטייה לכעוס כאשר מצערים את האדם. ולמרות שדבר זה גורם לי חולשה, מעדיף אני לעשות כן מאשר לפגוע ביהודי."

אהבתו לזולת הייתה מופלאה, וכאשר גמל חסד עם הזולת- עשה זאת בשלמות. פעם ניגש אליו אחד מתושבי העיר וגולל באוזנו את מצוקתו הכלכלית. ראש הישיבה החל לגלות עניין בעיסוקו ולאחר מכן שאל לעיסוקה של אשתו. התברר, כי האישה נגנית במקצועה. כאשר שאל הרב: "מדוע רעייתך אינה מנגנת לפרנסתה?" השיב הלה, שאין לו את הכסף הדרוש לרכישת כלי הנגינה. כבר למחרת בבוקר, התייצב ראש הישיבה בכבודו ובעצמו, כשהוא נושא אקורדיון בידו. הלה ניסה והפציר ברב, שיסכים לקבל ולו מעט מן הכסף, שעלה לו האקורדיון, אבל הרב סירב.

אחד הבחורים סיפר, כי באומרו פעם להגה"צ רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל, שהולך הוא ללמוד אצל ר' יששכר מאיר בישיבת הנגב. התלהב הצדיק והתבטא בזה הלשון: "אהה, הולך הנך לרבי יששכר מאיר. דע לך, כי כל פמליה של מעלה רועדים ממנו!!!".

הגאון הרב יהושע מאמאן זצ"ל המכונה הימ"ן - נולד בי"א טבת ה'תרע"ח (1917) בסופרו שבמרקו. בן לשושלת רבנים מצאצאי הרמב"ם. עוד בשחר ילדותו ניכר כי נועד לגדולות. בגיל 14 הבחין אביו כי עולה בגדולתו על חבריו והוא החל ללמוד בישיבת הרבנים (ישיבה שכל הרבנים במרקו למדו שם, ואביו היה ראש הישיבה). בהיותו כבן 28 שנים בלבד בשנת ה'תש"ו (1946) קיבל את תעודת ההסמכה שלו לדיינות מבית הדין הגדול ברבאט, והחל לכהן כרב ודיין בעיר סאפי והיה לדיין הצעיר ביותר במרקו. בשנה זו שימש גם כדיין וסגן אב בית הדין של רבאט עד שנת ה'תשכ"ג (1963), אז החל לשמש כאב"ד ורב העיר מרקש. על אף שהוצע לו להיות הרב הראשי של מרקו עלה לארץ בשנת ה'תשכ"ז (1966). בתחילה קבע את מושבו בישיבת 'פורת יוסף'.

בשנת ה'תשכ"ח (1967) החל לשמש כרב העיר הספרדי וחבר לשכת הרבנות בנהריה. בשנת ה'תשל"ח (1977) עבר לשמש כדיין, ובהמשך שימש כאב"ד הרבני האזורי בעיר באר שבע עד שנת ה'תשמ"ח (1988). לאחר מכן התמנה לדיין חבר בבית הדין הרבני הגדול לערעורים, תפקיד בו כיהן עד שנת ה'תשס"ט (2008). הוא חזר להתגורר בירושלים בשכונת מקור ברוך, ובמקביל לתפקידו שימש כראש כולל לפנסיונרים בשכונתו ומחנה יהודה. רבים השיב מעוון. תפילותיו היו לשם דבר. **בערוב ימיו כונה "זקן רבני יהדות מרקו". גאון בנגלה ובנסתר. בערוב ימיו סיים את ספר הזוהר בפעם המאה! בעל יראת שמים מופלאה. תמך בסתר בעשרות משפחות יתומים ואלמנות. פיזר צדקה. נפטר ביום שבת קודש, כ"ו טבת ה'תשע"ח (2018). חי כ-100 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.**

סבא (מצד אביו): ר' רחמים יוסף (ראש ישיבת 'תחמוני' בצפרו ומח"ס 'חירג"א דיומא'). **אביו:** ר' רפאל עמרם (כונה בפי כל 'המלאך' ושימש כראש ישיבה). **אימו:** מרת אסטריליא. **אשתו:** מרת חנה מרים. **מרבתי:** ר' דוד עטר. **ילדיו הגאונים:** ר' רפאל עמרם, ר' אברהם מיכאל (רב שכונה ד' בבאר שבע וראש ישיבת 'תורה אור'). **חברותא:** הגאון ר' שלמה משה עמאר (הראשון לציון ורבה של ירושלים). **מספריו:** **עמק יהושע- שו"ת על ש"ע** (7 כרכים) **•שתי ידות יד חרוצים- דרושים וחידושי תנ"ך •שער יהושע- מושגים בהלכה ובאגדה •יוגד ליהושע- על הגדה של פסח •ניצוצי אור- חידושים ופולפולים וביאורים •מצפה יהושע- דרשות ומאמרים.**

שנשאל רבינו מדוע עלה לארץ למרות שהוצע לו להיות הרב הראשי של מרקו סיפר כי אימו כבר הייתה בישראל וחלתה והוא עזב הכול כדי לבוא לטפל בה. בנו של רבינו מרחיב ומדגיש: **"במרקו - הדיינים היו כמו מלכים, הייתה לו מלכות, ובכל זאת עזב אבא מאחוריו את כל הקריירה המפוארת, ויתר על הכבוד במרקו, והגיע לארץ שבה איש לא הכיר אותו מלבד כמה עולים ממרקו, לטובת הטיפול באימו ע"ה כאן בארץ, זוהי מסירות נפש של ממש למצוות כיבוד אב. אמא שלו הייתה גרה אצלו בבית במרקו, אחד האחים החליט לעלות ארצה והיא החליטה לעלות איתו ארצה, אבל לא היה לה טוב בארץ. ואיך ידע הרב שלא טוב לה? היא באה אליו בחלום, כאשר היא הייתה בישראל והוא במרקו. למחרת שהגענו לישראל, הלך להביא את אמא אליו לבית שלו, והייתה אצלו עד יום פטירתה."**

○ יפר נכדו, הדיין הגאון הרב יהודה יאיר בן מנחם שליט"א שתקופה קצרה אחרי פטירתה של אשת חבר הרבנית הצדקת חנה מרים ע"ה חש רבינו חולשה רבה והובהל לבדיקות בבית הרפואה, והרופאים בדקו ונתרו המומים, אדם נשוא פנים, מעל גיל תשעים **ובמערכת הלב שלו היו חמישה מקומות שהיו זקוקים לטיפול דחוף**, גדולי הרופאים המומחים שהקיפו את מיטתו אמרו שברור שהסתיימות האלו המצויות בעורקיו נמצאות שם מזה תקופה ארוכה **ושאין להם כל ספק שהסבא הרב זצ"ל חי בנס**. כשמע זאת רבינו, הוא לא הופתע כלל ואמר שהתורה היא שמעניקה את החיים.

בכל עת, כאשר היו הקבצנים אוספים כסף בבית הכנסת או שהיו נכנסים למעונו, מיד היה רבינו תורם בעין יפה. כשתחילה אומר "לשם יחוד". לעיתים, כאשר גבאי צדקה היה נכנס אל בית-הכנסת, היה קם אליו רבינו בשמחה ואומר לו: "חיכינו לכבודו, כבודו מזכה אותנו כל הזמן לתת צדקה".

במשך שנים נהג להחזיק בסתר עשרות משפחות יתומים ואלמנות. כאשר כל הוצאות הבית של היתומים היו עליו, והכל בסתר משום שלא סבל פרסום. כל עלון לצדקה שחולק בשטיבלאך, היה מקפלו ולוקחו לביתו, שם היה כותב להם סכום הגון, ושולחו אליהם בדואר. כמה פעמים ראיתי את רבינו, עומד ליד תיבת המכתבים ברחוב רש"י, בידו היו עשרות מעטפות צדקה, והוא משלשלם בכבודו ובעצמו לתוך התיבה...

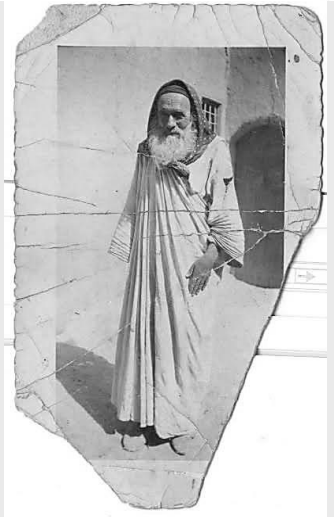
מרוב שקיעות בתורה, פעמים רבות רבינו לא זכר אם אכל או לא. מספרים, שהרבנית ע"ה הביאה לו ביום מן הימים את האוכל בקופסת פלסטיק, ויצאה לסידורים. רבינו שהיה שקוע בלימוד, **הניח על האש את הקופסה עד שנשרפה כולה**... מקורביו מספרים, שהיו שומעים את רבינו מצטט גמרא והלכות בתוך השינה!

○ יפר בנו, ר' אברהם: "בצעירותי למדתי בישיבת 'הרמב"ם בית יוסף' בתל-אביב. ראש הישיבה היה הגאון ר' אברהם חופיטא שלא הכיר את אבא. מעת לעת הגיע אבא לבקר אותי והיה **יושב במערב, בין פשוטי העם**. כאשר הדפיס את ספרו, ביקש ממני להביא אותו מתנה לראש הישיבה, ואכן כך עשיתי. ראש הישיבה עיין כעשרים דקות בספר. לפתע קם וזעק בקול רם: **"מדוע לא אמרת לי כי אביך גאון עצום!?"** ומאז בכל פעם שאבא הגיע לישיבה, היה מושיבו לידו בחיבה.

○ יפר בנו הרב אברהם: באחד הימים הגעתי בבוקר לאבי והוא סיפר לי כי בלילה לא נרדם, ולכן ניצל את הזמן **ולמד בזוהר הקדוש והספיק מאה ואחד דפים!** ובאומרו זאת, החל לשיר בהתרגשות: "תורה! תורה! תורה!", בתנועות ידיים.

המקובל הרב משה תורג'מן זצ"ל המכונה בבא סי בן יוסף – בטרם נולד רבינו הוריו שכלו בן בערב יוה"כ. לאחר ההלוויה ניגש חכם בבא חזן ואמר להוריו שעליהם לצאת מהאבלות (שכן הרגל מבטל שבעה ויוה"כ בכללם) ובעז"ה יזכו לבן שיאיר את עם ישראל בחוכמתו ובמעשיו, ואכן שנה לאחר מכן זכו ברבינו, שנולד בתאפילאלת ומעת החל לדבר הרגילוהו רק בדברים שבקדושה. בהיותו בן שש שנים, שלחו אותו ללמוד בבית-המדרש, ומאז ועד יומו האחרון שמר על עינו. היה מתנהג בקדושה יתרה ובמדרגות רמות, שאינן מצויות אפילו בקרב נקיי הדעת. **מעולם לא הביט בפני אישה ואפילו אישתו.**

החמיר על עצמו בחומרות וסייגים. לא אכל בשר בשל חומרות השחיטה שקיבל עליו. ה'בבא סאלי' תיאר את רבו כ-**איש אלוקים קדוש הוא'** (אביר יעקב). משנת ה'תרס"ט (1909) ועד סופה של שנת ה'תרע"ד (1914), הסתגר רבינו עם המקובלים הצדיקים ר' דוד עטרת ראשנו וחמיו ר' אליהו הכהן בעליית גג ביתו, שם התבודדו, עשו תעניות וסיגופים ולמדו יומם ולילה תורה, וגם עסקו בתורת הנסתר ואף **מקובל שזכו לגילוי אליהו בכל יום.** כיהן כראש ישיבת תאפיללת (במרוקו) מיסודו של מרן 'אביר יעקב' אביחצירא זצ"ל וכן כאב"ד. ענוותן מופלא ושפל ברך. ידע את יום פטירתו. נפטר ב-כ"ז טבת ה'תרצ"ז (1936) - שנה בה צדיקים רבים מסרו את נשמתם, לפני תחילת השואה כדי להקטין את גזרת השמד).

אביו: ר' יוסף. **אמו:** מרת עזיזה (עליזה) **אשתו:** מרת חנה לבית ליחאני. **מרבותיו:** המקובל ר' מסעוד אביחצירא (בנו בכורו של רבי יעקב אביחצירא זצ"ל ואביהם של ה'בבא סאלי' וה'בבא חאקי'). **חברותא:** ר' דוד אביחצירא הי"ד, ר' אליהו הכהן. **מתלמידיו הרבנים הגאונים המקובלים:** ר' ישראל אביחצירא (ה'בבא סאלי'), ר' מכלוף אביחצירא (ראב"ד מרקש. מח"ס 'קהילות יעקב', 'יפה שעה', 'מכל יופי'), ר' מאיר אביחצירא (ה'בבא מאיר'), ר' יצחק אביחצירא (ה'בבא חקי'), ר' שלום אביחצירא (רב באלג'יר ובצרפת), ר' מסעוד הכהן (מחבר שו"ת 'פרחי כהונה'), ר' יעקב בן חמו (לימים חברותא של ר' שלום משאש זצ"ל), ר' מכלוף שטרית ועוד רבים. **ילדיו:** מרת מסעודה, מרת עזיזה, מרת אסתר, מרת רוחמה. **מספריו:** כתב חידושים על דרך הפרד"ס שנמסרו עם פטירתו ל'בבא סאלי' אשר אמר כי כתבי היד נמצאים בארץ וצריך לחפשם עד אשר ימצאו.

מרן ה'בבא סאלי' זיע"א סיפר עובדה, שהתרחשה בבית המדרש בתאפילאלת, מרן ה'בבא סי' זיע"א נהג לדרוש מדי יום בין מנחה לערבית בפני תלמידי הישיבה ובעלי הבתים. בכל יום, לאחר תפילת מנחה, היו תלמידיו יוצאים מבית המדרש ונשות המקום הצדקניות שהתאוו לשמוע דברי תורה היו מתכנסות, והיה דורש לפנייהן דברי מוסר כחצי שעה. באחד הימים נקלע לתאפילאלת שליח כולל 'בית אל' הגאון רבי דוד נגרין זצ"ל. בראותו את המחזה שאל את רבינו בפליאה: "רבי משה, בגודל חסידותך וקדושתך דורש אתה לפני נשים?". התחלחל רבי משה וקרא: "**נשים! מימי לא דרשתי לפני נשים!**". תמה רבי דוד ואמר: "הכיצד, הן בכל יום לאחר מנחה דורש אתה לפני נשות המקום!" ורבי משה בשלו: "לא, בפני תלמידי הישיבה אני דורש".

והתברר, שרבינו לא הרגיש כלל בצאת הבחורים ובבוא הנשים, כי שקוע היה בעולמה של תורה! אך לא פחות מקדושתו ופרישותו של רבי משה, נמצאנו למדים מסיפור זה על צניעותן של נשות תאפילאלת. שלא השמיעו הגה, ונכנסו בדממה, ושמרו על שתיקה, עד שלא הבחין בחילופי המשמרות... ברם, מאותה עת אסר עליהן לבוא, והיו קובלות על רבי דוד, שמנען משמיעת דברי המוסר... (מעובד מתוך סיפוריו של נינו ר' שלמה סבג ו'מעייין השבוע')

כארבע עשרה שנים! לא היו ילדים ל'בבא סאלי', עד שנפקד. באחד מן הימים ראה רבינו את תלמידו ה'בבא סאלי' יושב ודואג. שאלו רבינו: "מדוע הנך דואג?" - השיב, שדואג שלא תפיל חלילה אישתו כפי שקרה כבר מספר פעמים. רבינו הבטיח, שאין מה לדאוג ואמר: "**הילד הזה יתקיים וירביץ תורה ברבים.**" **לקראת הלידה ראה ה'בבא סאלי' בחלומו צדיק גדול והבין שהילד שיוולד יהיה גדול בישראל, ורצה לקרוא לו על שם הצדיק שראה בחלומו, אולם מלבד מראה הוד דמותו, הצדיק לא אמר את שמו.** פנה שוב הצדיק לרבינו, כדי שיפתור את פשר החלום, אמר רבינו: "**סתם משנה רבי מאיר,**" וכך נקרא הבן שלימים התפרסם כ'בבא מאיר'. לאחר שה'בבא סאלי' עלה לארץ בפעם הראשונה, כשחזר למרוקו, שאלו המשפחה: "איך הרבנים בארץ הקודש?". אמר להם: "כל הצדיקים בארץ צדיקים גדולים, חכמים ונבונים, אנשי אמת ובעלי בינה יתירה, אך כמו ר' מאיר בני, אין בנמצא" (הרה"צ ר' יקותיאל שליט"א).

יפר לנו ר' שלמה סבג: אשת רבינו, הרבנית חנה הייתה מבוגרת, כשביקשה לעלות לארץ ממרוקו. היה זה לאחר פטירת הצדיק. אולם אנשי העלייה סירבו להעלותה בשל גילה ורצו לעלות רק צעירים, שיכולים לתרום לפיתוח הארץ. רבינו בא בחלום לאותם האחראים על העלייה והזהירם, שלא ימנעו מרעייתו לעלות ואף חנק אותם בחלום. בעקבות זאת הסכימו להעלות אותה. הרבנית לקחה מהעפר שליד ציון הצדיק כדי להעלותו לארץ. באחד הימים הספינה היטלטלה בים שגעש ורעש. הרבנית עלתה לסיפון וזרקה לים מאותו עפר, ומאותו הרגע הים החל להירגע ולשקוט.

לוד סיפר לנו ר' שלמה סבג: "שמעתי מפי שני דודיי, ר' דוד שטרית וגם בן דודתו ר' דוד אבוקרט זצ"ל, בהזדמנויות שונות ובלתי תיאום ביניהם על פטירת רבינו: הצדיק ידע את יום פטירתו ובטרם מסר את נשמתו לבוראה ביקש מהחברה קדישא לקרוא ולהכין את מה שצריך, ולאחר מכן ביקש מכל הנמצאים לעזוב את החדר ולא להיות בזמן יציאת הנשמה. אך חלק מהאנשים, וביניהם שני דודיי המזכרים הציצו בין החרכים ובעד החלונות וכולם סיפרו לאחר מכן את אשר ראו. **ירדה מנורה מהשמיים בתוך שובל של אש ובה מסר הצדיק את נשמתו.**"

אם ראשונים כמלאכים - הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל

הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל - נולד בהמבורג ב- כ"ד בסיוון ה'תקס"ח (1808). (אביו שינה את שם משפחתו מ'שפירא' ל'הירש' ע"ש סבו 'צבי הירש'). רבנו נהג להצמיד לשמו את שם אביו. בגיל עשרים נסע הירש אל ישיבתו של רבי יעקב עטלינגר, ולאחר שנתיים וחצי בלבד של לימודים קיבל ממנו היתר הוראה.

בשנת ה'תק"צ (1830) עזב ר' נתן אדלר (רבו של ה"חחם סופר") את משרתו כרב באולדנבורג (הגרמנית) ועבר להנובר. הוא הציע למנות את רבנו כממלא מקומו וכך היה (באותה תקופה היה רבינו כבן 22 שנים בלבד!). שנה לאחר מכן התחתן, וישב שם 11 שנים. בתקופה זו אשתו סייעה לו לייסד בית ספר דתי לנערות ואף אספה כספית להחזקתו, עודדה אותו להמשיך את מאבקו ברפורמים ופעמים רבות נהגה לומר לו כי סופו של האמת לנצח.

בשנת ה'תר"א (1841) נקרא לכהן כרב הראשי למחוזות אוריק ואוסנבריק במדינת הנובר. הוא קיבל את ההצעה וקבע את משכנו בעיר עמדן. בשנת ה'תר"ו (1846) עבר לניקלשבורג ושימש ברב המדינה במורביה. בניקלשבורג התנהלו מאבקים קשים בין האדוקים לרפורמים. הרב פעל לחיזוק ענייני הדת ולימוד התורה, ייסד חדרים וישיבה גדולה אליה נהרו מאות תלמידים. בשנת ה'תרי"א (1851) עבר לכהן בקהילת החרדים בפרנקפורט דמיין, שמנתה אז כמאה איש בלבד. הוא עשה זאת משום שרצה להציל את שארית היהדות מפני התפשטות הרפורמים. ואכן, זכה לבצר את חומות הדת, ולהחזיר בתשובה שלמה יהודים רבים, שעמדו על סף התבוללות. הקים קהילה חרדית למופת בפרנקפורט. התפרסם בקהילות היהודים בכל אירופה ואף בין הגויים בערי כהונתו בטוב ליבו, נדיבותו, מידת ישרו, חוכמתו וכישרונותיו הנעלים. בערוב ימיו פעל למען איחוד עולמי בין החרדים, שהיווה בסיס לאגודת ישראל. נפטר ב- כ"ז בטבת ה'תרמ"ט (1888). חי כ-81 שנים. ציונו בפרנקפורט דמיין.

סבו: ר' מנחם מנדל פרנקפורט (מתלמידי ר' יונתן אייבשיץ, וראב"ד באלטונה הסמוכה להמבורג). **אביו:** ר' רפאל **אשתו:** מרת הנה (בת ר' מרדכי יידל סגל). **בניו:** ר' יצחק, ר' מנחם מענדיל. **בתו:** שרה (נישאה לר' שלמה זלמן ברוזאר). **מרבתי:** סבו, ר' מנחם מנדל פרנקפורט, ר' נתן עלינגר, ר' יצחק ברנייס (רבה של המבורג), ר' יעקב עטלינגר (רבו המובהק, בעל ה"ערוך לנר", ורבה של מנהיים). **מתלמידי:** ר' יעקב רוזנהיים.

מחיבוריו: **יאגרות צפון • חורב** - על עניני חינוך וטעמי המצוות • **שו"ת שמש מרפא • רש"ר הירש על התורה • המצוות כסמלים • נפתולי נפתלי** - כנגד טענות הרפורמים • פירוש לספר תהילים • **ייסודות החינוך** - שיחות פדגוגיות • **ירחון "ישורון"**.

באולדבורג נשא את אשתו מרת חנה שהייתה מעיר קטנה בצפון גרמניה. אביה היה בנקאי עשיר ובעל מידות תרומיות, שבתו ירשה אותם. היא הייתה רחמנית מאד והצטיינה ביראת שמים, ולכן כינו אותה "הרבנית", עוד בהיותה נערה רכה בשנים. היא הצטיינה גם בידיעות רבות בתנ"ך וגם בספרות גרמנים (דבר שהיה נחוץ באותה עת כדי להשפיע על המשכילים, להוכיח, שאין היהדות מסתגרת מן העולם). רבינו קיבל מחמיו נדוניה גדולה והשקיע אותה בבנק בברונשוויג, אך כיוון שראה שיהודים אינם זהירים בדיני ריבית, הוציא את כל כספו מהבנק, וחילקו לעניים, כי לא רצה ליהנות ממנו ולא הותר ממנו מאומה! (ר' יואל שוורץ בחוברת על תולדותיו)

כשנפטרה אחת מבנותיו ל"ע, שמרה אשתו את שמלתה, כדי שהיא תקבר יחד עמה. כשראה זאת רבינו הוא העיר לאשתו: "הרי אפשר לתיתה לענייה!", ואכן, היא מסרה אותה לצדקה בלא היסוס.

רבינו היה דואג גם לדברים הארציים של בני עדתו. לא רק שהיה מתעניין בכל פרט של תלמידי בית הספר שהקים, אלא היה דואג לצרכי בני עדתו. בהיותו רב בעיר עמדן הקים גמ"ח, שהיה ראשון מסוגו בגרמניה, והעניים שלוו ממנו, הצדיקו את האמון, שניתן להם ועשו כל מאמץ לשלם בזמן, עד שלא אירע שהוצרכו למחוק חובות, שלא שולמו. הוא חיזק את התלמוד תורה לבנים שהיה קיים, והוסיף כיתות גם בשביל הבנות. אשתו הייתה הולכת ואוספת את הבנות להביאם ללמוד שם. בית הספר החזיק מעמד עוד שנים רבות, אחר שרבינו עבר לכהן במקומות אחרים.

בכל שלושה חודשים רגיל היה הרב לקבל משכורת. את המשכורת קיבל בעד שלושת החודשים הבאים. כידוע רבינו נזהר עד מאוד מפני חשש אבק גזל, ולכן לפני פטירתו ביקש בצוואתו כי יחזירו לקהל את העודף שבין יום פטירתו לבין שלושת החודשים. אבל מה גדלה הפתעתם של יהודי פרנקפורט שרבים, הרב, נפטר בדיוק ביום גמר שלושת החודשים וכך לא נותר חייב מאומה.

כאשר חדל רבינו מלכהן בעיר רבתי עם "פרנקפורט" ועבר לכהן בעיירה קטנה, נשאל על ידי הציבור, מה ראה לכהן בעירה קטנה זו ולעזוב את העיר הגדולה? השיב: "שם יש לי בעלי בתים, שלא אמצא במקום אחר!". כשהתבקש להסביר את דבריו, נתן דוגמה על אחד מבעלי הבתים שלו, שציווה לחמם את המים, שירחצו אותו לאחר פטירתו מדפי הקבלות שנתן לצדקה - ואכן הספיקו הניירות לחמם דוד שלם!

התלהבותו לכל דבר שבקדושה בלטה בעת נאומיו שהיו חוצבי אש, אדם שהיה רחוק מתורה וגם מהבנת השפה, ראה אותו נואם מתוך התלהבות של קדושה והוא תיאר זאת כך, שבראותו את הצדיק נואם, חש, שכן עמדו הנביאים ודיברו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו